

Cykler til Senegals historie – kort fortalt

- af Lone Frederiksen.

Foreningen Cykler til Senegal (*herefter CtS*) blev oprettet i 1996. Anledningen var en henvendelse til Elise Guldagger fra Demba Mansaré, leder af bondeorganisationen COLUFIFA, som har hovedsæde i landsbyen Faoune i Casamance, i det sydlige Senegal. Han spurgte, om Elise kunne skaffe venner og cykler i Danmark. Han ramte hende i hjertekulen, hun sagde ja, og i løbet af kort tid var der samlet mange cykler ind, en container var bevilget og blev sendt af sted. Sideløbende hermed kontaktede Elise venner og bekendte, og snart drog en lille gruppe af sted til Senegal. Der blev lavet en film om cyklernes ankomst og anvendelse, blandt andet med Fatoumata Fofana, den første kvinde i landsbyen, der fik en cykel.

Fatoumata Fofana med sin cykel
(foto: CtS)

COLUFIFA var en stor organisation med over 2000 medlemmer, organiseret i landsbygrupper i Casamance og det sydlige Gambia. Da de startede i 1976, kun 16 år efter selvstændigheden, var hovedfokus på at aktivere bønderne og udbrede dyrkning af sesam, en traditionel afgrøde, som i kolonitiden var blevet erstattet af jordnødder. CtS's første Danida-finansierede projekt arbejdede da også med at støtte kvinderne i at fremstille sesamprodukter – kager, sesampasta mm.

I de følgende år voksede CtS i antal medlemmer og i aktiviteter. Vi begyndte at organisere venskabsrejser, hvor vi boede i COLUFIFA's

landsbyer, kørte på gamle danske cykler og oplevede bøndernes dagligdag. Mange rejsedeltagere blev efterfølgende aktive medlemmer af foreningen.

Da Demba Mansaré og Djibril Baldé, som nu er leder af COLUFIFA, i 1999 var på besøg i Danmark, besøgte vi Fjerkrænetværket, et Danida-støttet netværk, der støttede udviklingsprojekter omkring landsbyfjerkræ. Det blev indledningen til et mangeårigt samarbejde samt en række workshops i Vestafrika.

De første pilotprojekter i 2001 blev finansieret af Minipuljen under Projektrådgivningen (*nu CISU*) og IFAD (*FN's landbrugsfond*). Efterfølgende fik vi bevilget et større projekt under Danidas enkeltbevilling. Projekterne havde fokus på kvinder, organiseret i små grupper, som optog lån med solidarisk hæftelse til at starte små fjerkræhold. Lånene blev optaget i lokale sparekasser, men skabte en del problemer for kvinderne. Det var besværligt at komme dertil fra de isolerede landsbyer, og renterne var høje. I stedet støttede vi, med inspiration fra CARE Danmarks projekt i Mali, etablering af selvkørende låne-/sparegrupper i landsbyerne. Projekterne fik stor betydning for kvinderne. De fik en lille økonomi selv, i grupperne støttede de hinanden, og vi så, hvordan de stadig oftere tog ordet ved møder.

En vigtig komponent i projekterne var organisationsudvikling, hvor der både var fokus på at udvikle COLUFIFA's interne organisering og på at styrke deres økonomi. En lokal konsulent stod for kortlægning af og anbefalinger til medlemsdemokratiet lokalt. Økonomien skulle udbygges via en 'Revolving fund' til opkøb af sesam mhp. videresalg til nationale og internationale opkøbere. Det lykkedes desværre langtfra, og problemerne førte til en ledelseskriser i COLUFIFA. Der var behov for en tænkepause, og det næste projekt omhandlede udelukkende vores partnerskab og organisationsudvikling.

De forskellige etniske grupper har forskellige traditioner og foretrukne indtægtskilder, så mens husdyrproduktion som regel slog godt an blandt fulbé-folket, var der en del mandingue-kvinder, der hellere ville dyrke grøntsager.

Så det næste projekt arbejdede med etablering af landsbyhaver for kvindegrupper samt risdyrkning. Projekterne udvikledes med øget fokus på organisationsudvikling, herunder styrkelse af samarbejdet med myndigheder og andre lokale aktører. I det sidste projekt, der sluttede i 2020, afprøvede COLUFIFA forskellige afgrødesorter for at finde dem, der var bedst egnede under de ændrede klimaforhold. Der indgik desuden et samarbejde med lokale sundhedsmyndigheder om at forebygge underernæring hos småbørn.

Aissatou Drame var med i det første fjerkræprojekt i 2001
(foto: J.C. Riise. Fjerkrænetværket)

For at støtte COLUFIFA's arbejde med malaria-bekæmpelse organiserede vi flere år i træk Mad Mod Malaria. Vi lånte færgen GrønSund, der lå i København, storkollektivet Svanholm leverede råvarerne, og NOMA lavede maden. Professor Lars Hviid, der er ekspert på området, fortalte om malaria, og Basiro Suso spillede kora. Alt sammen uden betaling. Det blev et hit, og gæsternes betaling gik ubeskåret til køb af myggenet og til at betale en gruppe unge, der i landsbyerne opførte et stykke om vigtigheden af at sove under myggenet.

Container-forsendelserne fortsatte indtil 2021. De første mange år opbevarede vi de indsamlede cykler, symaskiner, skolemøbler og meget andet nyttigt genbrug i lader, som vi lånte i Hornsherred, hvor CtS havde hjemsted. Men da kommunen overtog laderne – og vi var blevet ældre – indstillede vi indsamlingen. I stedet samarbejdede vi med Nødhjælpsdepotet i

Næstved, hvor vi pakkede containerne med ting fra deres lager. Det blev til mange møbler, men ikke ret mange cykler, som var det mest efterspurgt i landsbyerne. Modtagelsen i Gambia blev dyrere og meget besværlig, så vi blev enige med COLUFIFA om, at det ikke var pengene værd.

Der har været mange andre aktiviteter i årenes løb: Brilleprojekter, jf PK159-4-5.pdf, Massagejser, Skoleprojekt, CO2-cykelløb i Senegal Vi har fået bevillinger fra rejse- og oplysningsbevillingerne, så medlemmer fra COLUFIFA har været på højskoler og på foredragsturnéer her, en vigtig del af erfaringsudvekslingen og venskaberne.

I Danmark var vi ikke mange, der arbejdede med udviklingsarbejde i det fransktalende Vestafrika, så på et seminar i Projektrådgivningen, tog vi sammen med Global Ungdoms Solidaritet initiativ til at starte Venskabsforeningen Danmark-Vestafrika. Vi blev en gruppe organisationer med partnere i Vestafrika, heriblandt GtU og deres partnere fra Niger. En workshop med deltagelse af repræsentanter fra vores lokale partnere blev afholdt på Brenderup Højskole, og efterfølgende arrangerede vores partnere, med dansk finansiering, en workshop i Burkina Faso. Venskabsforeningen Danmark-Vestafrika tog i 2002 de første spæde skridt til musikfestivalen Couleur Café, der nu er blevet en årlig tradition i København. Det er blandt andet der, vi har solgt vores afrikanske varer.

Vi har måttet konstatere, at nogle aktiviteter har haft deres berettigelse i en periode, men tiderne ændrer sig, og trods flere unge medlemmer i bestyrelsen har der ikke været kræfter til at fortsætte arbejdet. På generalforsamlingen i foråret 2024 traf vi derfor den tunge beslutning at nedlægge foreningen. Vi har nu solgt de sidste varer til GtU og overfører vores penge til COLUFIFA. Vi håber, at CtS har styrket vores partnere, bidraget til nye færdigheder og til venskaber, som i en del tilfælde stadig består. Besøgene i landsbyerne har for mange af os sat sig i vores bevidsthed, en viden om at verden er mangfoldig, og vi alle kan lære af hinanden. Selv tager jeg på besøg med mine to store børnebørn her til januar i håbet om at kunne videregive bare lidt af alt det, jeg har fået med mig.